

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. II. Ut adultus validè suscipiat Sacramentum, non sufficit quòd non repugnet seu quòd habeat se merè negativè, sed debet consentire saltem implicitè & habitualiter, non in actionem solùm ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

solum erit volens, hoc est, nollet suscipere, si posset alio modo v. g. salutare vitam, interim simpliciter vult.

Si dicas: Potest omnia incommoda externa evitare; etsi nullo modo interius consentiat; non abnuo; equidem etiam fieri potest, ut conditionaliter consentiat, præeligens Sacramentum validum, si alioquin ex metu mortis, aut alterius mali imminentis, permittat sibi illud exterius adhiberi.

8. Sin autem absolute in corde dissentiat (quod plerumque natum est contingere, præsertim si nullis terroribus aut supplicijs violenter attrahitur, sed ex mera malitia; causâ Sacramenti deridendi, ore consentiat) tunc indubitanter assero cum Scoto supra; in iudicio Dei non suscipere validum Sacramentum; tamen quantum ad iudicium Ecclesiæ iudicantis de manifestis; & eum qui tacet præsumens consentire, cogeret ad observantiam religionis Christianæ.

Qui externè consentit, non autem internè, in iudicio Dei non validè suscipit Sacramentum, in iudicio autem Ecclesiæ consentiretur consentisse.

Et hæc sit tertia responsio, quam accipio ex ipsis verbis Juris: *Oportet (inquit) ut fidem, quam necessitate susceperunt, tenere cogantur; ne nomen Domini blasphemetur, & fides quam susceperunt, saltem in foro Ecclesiæ, vilis ac contemptibilis habeatur.*

9. Sed instas rursùm: Qui metu tormentorum absque interna voluntate cultûs thurificans idolis, ore non contradicens aut reclamans, incurrit notam alicujus reatus; ergo ore non contradicens, licet corde dissentiens, suscipit rem & characterem Sacramenti. Consequentia probatur: quia Innoc. in hoc cap. (ut supra dixi) comparat penitens contradicentem & nunquam consentientem Baptismo, ei, qui penitens contradicens cogitur thurificare.

Respondedo negando consequentiam. Ad probationem dico, omnem similitudinem claudicare. Et sanè ad confirmandum intentum Pontificis sufficiebat, ut quemadmodum qui interius & exterius contradiceret thurificationi, non incurreret aliquem reatum; ita etiam qui ore & corde contradiceret Baptismo, non susciperet rem vel characterem Sacramenti: an autem interna & externa contradictio requiratur ad invaliditatem Sacramenti, an verò sufficiat repugnantia cordis sola, in illa similitudine Innoc. non determinat.

10. Porro disparitas inter Sacramentum & idololatriam plana est, dicente Christo Matth. 10. v. 33. *Qui autem negaverit me coram hominibus, negabo & ego eum coram Patre meo, qui in caelis est.* Quæ verba tota Ecclesiæ semper intellexit de sola externa fidei negatione. Et tamen verba im-

Matth. 10.

diatè antecedentia: *Omnis qui confitetur me coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo, quis unquam Catholicus exposuit de sola confessione oris? Ergo plus requiritur ad veram ac validam confessionem fidei, qualis est susceptio Sacramenti, quàm ad ejus abnegationem, five ad incurrendum reatum infidelitatis.*

Sit itaque Theologicè certum, corde penitens dissentientem & contradicentem in iudicio Dei nec rem nec characterem suscipere Sacramenti. Sed nunquid necessarium est, ut positivè consentiat? Respondeo & dico:

CONCLUSIO II.

Ut adultus validè suscipiat Sacramentum, non sufficit quòd non repugnet seu quòd habeat se merè negativè, sed debet consentire saltem implicitè & habitualiter, non in actionem solum externam, sed in ipsum Sacramentum.

Pro clariori intellectu, Nota ex Scoto supra n. 3. Aliquem non consentire potest intelligi contrariè, vel negativè. Negativè tantum negat actualem consensum: contrariè verò ponit actualem dissentium. Et patet distinctio, quia non est idem non velle & nolle. Si autem accipiat contrariè pro dissentiente actu, aut dissentit simpliciter, aut secundum quid; & intelligo simpliciter sicut est expositum in 3. libro, quòd ille, qui ut fugiat aliquid incommodum, vult aliquid, simpliciter vult illud; sicut projiciens merces in mari, ut fugiat submersionem, simpliciter vult projicere merces. Nam potentiam suam motivam ad projiciendum voluntas movet imperando, & ipsa se ipsam liberè movet, quia cogi non potest. Simpliciter ergo volens projicit, sed secundum quid volens, hoc est, sub conditione nolens; quia nollet, si posset alio modo salutare vitam.

Hæc distinctio præmissa, docet Primò penitens contradicentem non recipere Sacramentum, ut ostendimus conclusione præcedenti. Secundò circa præsentem conclusionem discurre in hunc modum: Si autem (inquit n. 4.) secundum quid dissentiat, sed simpliciter consentit; & hoc non tantum in illam ablutionem, tanquam in quoddam balneum, sed in ablutionem eo modo, quo illam intendit

Distictio consentis in contrarium licet garem. ex Scoto

Distictio Scoti circa conclusionem.

intendit sacre Ecclesia, ille simpliciter recipit Sacramentum, quia simpliciter est volens, licet secundum quid nolens; & de tali loquitur illud Concilium Toletanum, quod allegatur extra de Baptismo c. Majores, quod illi, qui iam pridem ad Christianitatem coacti sunt, quia iam constat Sacramentis divinis associatos, oportet ut fidem, quam necessitate susceperunt, tenere cogantur &c.

Exemplum huius (prosequitur Doctor) qualiter aliquis potest consentire in illam ablu-tionem suscipendam, eo modo, quo confertur ab Ecclesia, & tamen nollit, si posset evadere tormenta, quia non credit eam aliquid valere; sicut potest haberi de eo, qui non credit verba incantationis posse habere aliquem effectum, tamen concedit incantanti, quod dicat illa verba super eum eâ intentione, quâ solet ea dicere, dicendo in corde suo: valeant quantum valere poterunt. Iste vere diceretur incantatus: & si talis incantatio super aliquem diceretur consecratio diaboli, ille esset diabolo consecratus. Et transtiens ad consensum virtuales,

Si quis autem non consentiat tantum negativè dico quod recipit Sacramentum, si consentit virtualiter: quia nollit Deus obligare hominem ad impossibile, vel, secundum statum huius vite, nimis difficile. Nunc autem non distrahitur videtur difficile homini pro hoc statu, quia secundum Aug. 3. de libero arbitrio: Non est in voluntate nostra, quin vitis tangamur. Ergo nollit Deus salutem hominis ponere in ista conditione: Si non distrahatur. Nec ergo voluit obligare eum, quod in suscipiendo Baptismum non distrahatur. Hercule si intentio virtualis sufficiat ad conferendum, potius sufficere debet ad recipiendum. Etenim semper (ut vidimus Sect. præced.) requiritur intentio in ministro, secus in suscipiente, ut patet in parvulis & amentibus.

12.

Et si quæras, esto quod non consentiens actualiter, tamen consentiens virtualiter, recipiat Baptismum; nunquid & ille, qui solum consentit habitualiter, recipit? Et esto quod sic; nunquid ille, qui tantum negativè non consentit, negativè etiam non dissentit, quia nec actum, nec habitum oppositum habet? Ita interrogat Scotus n. 5. Et respondet: De Primo dici posset, quod talis indicatur habitualiter consentiens, quia aliquando habuit consensum actualem non interveniente dissensu: & talis, licet utens ratione recipit Sacramentum, quia non videtur propter aliquam conditionem minus capax, si utitur ratione, quam si prius usus non utatur nunc, sed in tali non utente nunc, prius tamen uso sufficeret habitualis consensus: ergo & in hoc. De Secundo, licet difficile esset aliquem talem invenire, præcipue qui prius aliquando cogitasset de Baptismo, quia vel tunc placuisset sibi baptizari,

vel non placuisset, imò displicuisset: & secundum ultimum modum iudicaretur talis habitualis consensus vel dissensus esse imposserum. Tamen si quis esset omnino non consentiens nec dissentiens, tam actualiter, quam habitualiter, & tamen utens ratione, non esset capax Baptismi; quia ex quo utitur ratione, oportet quod habeat devotionem aliquam ad Sacramentum, si debet sibi valere; aliter enim videretur contemere.

Hæc Ille circa præsentem controversiam, quæ maximè oritur ex ultimis verbis c. Majores de Baptismo; siquidem Pontifex concludens quæstionem ibi discussam, inquit: Tunc ergo characterem sacramentalis imprimat operatio, cum obicem voluntatis contraria non invenit obstitentem. Ergo (inferunt quidam) ad validam susceptionem Sacramenti non requiritur ex mente Innoc. positivus consensus; sed satis est, quod voluntas positivè non dissentiat, sive non repugnet.

Respondeo negando consequentiam; intelligit quippe Pontifex voluntatem contrariam privativè, id est, negationem positivæ voluntatis, quæ potest & debet inesse. Et dato quod loquatur de voluntate contraria positivè; haud equidem voluit determinare, quod tunc semper valeat Sacramentum, cum illam non invenit obstitentem (neque enim communiter DD. aut Ecclesia sic ipsum intellexerunt) sed cum illam non invenit, & ideo invenit positivam voluntatem Sacramenti; quam idcirco non expressit, quia cum Scoto supra supposuit, moraliter nunquam utramque voluntatem abesse.

Hanc esse genuinam mentem Innoc. clamat totus contextus. Et Primò quidem verba immediatè præcedentia: Dormientes autem & amentes &c. Vide supra. Secus autem, si prius Catechumeni exiissent, & habuissent propositum baptizandi. Unde tales (scilicet qui prius habuissent positivam voluntatem Baptismi) in necessitatis articulo consuevit Ecclesia baptizare. Ubi etiam in moribundis requirit & supponit positivum consensum, non ad effectum percipiendum, de quo ibi non agitur; sed ad essentiam Sacramenti.

Secundò, paulò superiùs dicitur: Ille verò qui nunquam consentit, sed penitus contradicit, nec rem nec characterem suscipit Sacramenti; quia plus est expressè contradicere, quam minimè consentire. Nota ly sed penitus contradicit, quod non additur per modum limitationis, sed per modum augmenti; & argumentatur Papa quasi à minore ad majus, ac si diceret: si enim ille, qui simpliciter non consentit, invalidè baptizatur, quanto

13.
Explican-
tur verba
Innocentij;
Tunc ergo
Characterem,
&c.

14.
Illorum
verborum
sensus de-
ducitur ex
contextu.

15. quanto magis qui positivè contradicit ?
Tertiò, distinctioni inter invitum & invitum, coactum & coactum, quam habes conclusionè præcedenti, statim Innoc. attingit : *Et ipse tanquam conditionaliter volens, licet absolute non velit, cogendus est ad observantiam fidei Christianæ.* Igitur si nullo modo velit, nequidem conditionaliter, censetur penitus invitus, etiam si non habeat positivam voluntatem contrariam. Quod maximè verum censeo in Sacramento Baptismi, de quo in illo textu agitur. Etenim baptizatus, per Baptismum ipsum (ut loquitur Trident. sess. 7. can. 7.) non solum tantum fidei debitor fit, sed universæ legis Christi servandæ; ad quod debitum, sanè gravissimum non diligentibus, censetur aliquis positivè invitus, saltem habitualiter, nisi aliquo modo positivè velit renuntiare suæ libertati.

Et quis scit, an illa etiam non fuerit causa, ob quam Pontifex nullam fecerit expressam mentionem de illo, qui nec consentit, nec dissentit; quia nempe existimabat ipsum comprehendere sub penitus invito? Quippe qui positivè non se obligat, censetur semper habitualiter velle retinere suam libertatem, sicuti habet similem voluntatem retinendi alias res suas. Adde casum esse metaphysicum (ut supra insinuavi) de quo proinde in generali decisione non habetur ratio.

16. Interim non ad solum Baptismum, sed etiam ad alia Sacramenta requiritur positivum consensum, instrumur ex Concil. Carth. 3. c. 34. ibi: *Vt ægrotantes si pro se respondere non possunt, cum voluntatis eorum testimonium sui dixerint, baptizentur. Similiter & de penitentibus agendum est.*

Idem decernit Concil. Arausicanum I. c. 11. aliàs 12. *Subito obmutescens, prout statutum est, baptizari aut Penitentiam accipere potest, si voluntatis præterita testimonium aliorum verbis habet, aut præsentis in suo nutu.* Ergo à contrariò sensu non sunt baptizandi aut absolvendi, si voluntatis præteritæ aut præsentis non habeant testimonium, idque sive in infirmitate, sive extra; quippe si in necessitate requiritur talis consensus, multò magis extra eam.

17. Confirmatur ex Rituali Romano Titulo de Baptismo adultorum: *Amentes (inquit) & furiosi non baptizentur, nisi tales à natiuitate fuerint: tunc enim de ijs idem iudicium faciendum est, quod de infantibus; atque in fide Ecclesie baptizari possunt. Sed si dilucida habeant intervalla, dum mentis compotes sunt baptizentur, si velint. Si verò antequam insanirent, suscipiendi Baptismi desiderium ostende-*

rint, ac vite periculum imminet, etiamsi non sint compotes mentis, baptizentur. Idemq; dicendum est de eo, qui lethargo aut phrenesi laborat, ut tantum vigilans & intelligens baptizetur, nisi periculum mortis impendat, si in eo prius apparuerit Baptismi desiderium. Ubi Primò prohibet baptizare amentem aut furiosum. Secundò permittit, si sit perpetuò amens. Tertiò, et si non sit perpetuò amens, si dum dilucida habeat intervalla, ostendit Baptismi desiderium; tunc enim baptizari potest, etiam in amentia, si sit periculum; per se tamen debet fieri, dum est compos mentis: adeoque si non præcesserit illud desiderium, manet primum generale: non baptizentur. Infero: ergo invalidè baptizantur. Consequentiâ tenet, quoniam Baptismus est medium necessarium ad salutem: ergo irrationabiliter Ecclesia illius administrationem prohiberet pro isto articulo, si valeret.

Petes, quid ergo dicendum, si surdus & mutus & cæcus non sit in infantia baptizatus? Respondeo baptizari adultus non posset, quia non est capax consensûs, qui in adulto requiritur. Diana parte 9. tract. 6. resol. 2.

Surdus autem & mutus, qui videns alios baptizari, peteret etiam Baptismum, si deprehenderetur sufficienter instructus, posset baptizari; adhibendum tamen iudicium Episcopi, saltem de congruo, si commodè possit adiri. Ita Diana parte 5. tract. 6. resolutione 1. Potest autem talis satis instrui per nutus, qui ei significant, sicut audientibus voces.

Porro de Extrema Unctione sic ordinat idem Rituale Tit. de Sacramento Extremæ Unctionis: *Infirmis autem, qui dum sana mente & integris sensibus essent, illud petierunt, seu verisimiliter petissent, seu dederint signa contritionis, etiamsi deinde loquelam amiserint vel amentes effecti sint, vel delirant, aut non sentiant, nihilominus præbeat. Ecce rursus requiritur aliqua voluntas infirmi, saltem implicita aut habitualis, ut illud Sacramentum debeat & possit administrari. Quanto amplius necessarius erit positivus consensus ad Ordinem & Matrimoniam, quæ hominem multis obligationibus subijciunt?*

Profectò non incongruè videtur possè dici de omnibus Sacramentis, quod D. August. lib. 4. de Baptismo contra Donatistas cap. 24. pronuntiat de hoc Sacramento: *In infantibus: qui baptizati moriuntur, eadem gratia Omnipotentis implere credenda est, quod non ex impii voluntate, sed ex ætatis indigentia, nec corde credere ad usitiam possunt, nec ore confiteri.*

Trident.

16. Non solum ad Baptismum, sed etiam ad alia Sacramenta requiritur positivum consensum, instrumur ex Concil. Carth. 3. c. 34. ibi: *Vt ægrotantes si pro se respondere non possunt, cum voluntatis eorum testimonium sui dixerint, baptizentur. Similiter & de penitentibus agendum est.*

17. Confirmatio Conclusio ex Rituali Romano.

18. Quis sit cæcus & mutus & furiosus non fit in infantia baptizatus.

Idem.

19. Quodam ordinatur circa extremam Unctionem et Ritualibus mandatur.

Applicatio dicitur de Augustini de Baptismo ad omnia Sacramenta.

confiteri ad salutem. Ideo cum alij pro eis respondant, ut impleatur erga eos celebratio sacramenti, valet utique ad eorum consecrationem, quia ipsi respondere non possunt. At si pro eo, qui respondere potest, alius respondeat, non iidem valet. Ex qua regula illud in Evangelio dictum est, quod omnes, cum legitur, naturaliter morietur: Aetatem habet, ipse pro se loquatur.

20.
Objectio
ex D. Aug.

Sed contra insurgit ex eodem S. Doctore: Parvulus validè baptizatur absque alieno consensu; ergo adultus sine proprio. Antecedens probatur ex Epistola 23. ad Bonifacium, ubi: *Ceterum cum infans non redeat in parentem, ut cum illo & in illo unus homo sit, sed omnino alter sit habens carnem suam & animam suam: anima quae peccaverit ipsa morietur. Nec illud te moveat, quod quidam non eâ fide ad Baptismum parvulos ferunt, ut gratia spirituali ad vitam regenerentur aeternam, sed quod eos putant hoc remedio temporalem remittere vel recipere sanitatem; non enim propterea illi non regenerantur, quia non ab istis hac intentione offeruntur. Rationem subnectit: Celebrantur enim per eos necessaria ministeria, id est, Baptismus. Consequentia patet: quia in verbis citatis ex lib. 4. de Baptismo ita requiritur consensum aliorum ad Baptismum parvulorum, sicuti consensum proprium ad Baptismum adultorum: ergo vel nunquam valet Baptismus parvuli sine consensu alterius; vel aliquando valet Baptismus adulti sine consensu proprio.*

21.
Responsio.

Respondeo negando consequentiam. Ad probationem dico, August. solum velle (ut ex verbis liquet) non ita valere consensum alienum ad consecrationem (id est, ad valorem Baptismatis) adultorum, sicuti bene valet ad consecrationem parvulorum. Etenim quod per consecrationem Aug. intelligat valorem Baptismi, & non gratiam, seltinè cognoscitur ex Epistola statim allegata; ibi: *Nam si Christiani Baptismi Sacramentum, quod unum atque idipsum est, etiam apud haereticos valet & sufficit ad consecrationem, quamvis ad vite aeternae participationem non sufficiat, quae consecratio reum quidem facit haereticum extra Domini gregem habentem dominicam characterem, corrigendum tamen admonet sanâ doctrinâ, non iterum similiter consecrandum &c.*

Confirmatur ex eodem.

Ceterum ne quisque pergat contendere, pari passu D. August. requirere consensum alienum & proprium secundum diversa subiecta, non ago pugnaciter; & tunc Respondeo ad objectionem negando antecedens. Ad probationem dico, August. ibi non excludere omnem consensum aliorum, sed consensum dumtaxat parentum in effectum gratiae; cum quo stat consensus in ip-

sum Sacramentum, ut ostendimus Sect. praeced. conclus. 5.

Quin concessio, ut omnes debent concedere, Baptismum parvulorum valere sine ullo consensu parentum, imò parentibus reclamantibus (licet in Ecclesia colit inter Martyrum Innocentes pro Christo occisos & in sanguine suo baptizatos contradicentibus parentibus) adhuc (inquam) minime sequitur; eorum Baptismus valet, juxta mentem D. Aug. absque cujuscumque alterius consensu: *Offeruntur quippe (inquit eadem Epistola) parvuli ad percipiendam spiritalem gratiam non tam ab eis, quorum gestantur manibus, quamvis & ab ipsis, si & ipsi boni fideles sunt, quam ab universa societate sanctorum atque fidelium. Ab omnibus namq; offerri rectè intelliguntur, quibus placet quod offeruntur, & quorum sancta atque individua charitate ad communicationem sancti Spiritus adjuvantur. Tota hoc ergo mater Ecclesia, quae in sanctis est, facit, quia tota omnes, tota singulos parit. Quid illustrius posset desiderari?*

22.
Valet Baptismus parvulorum sine consensu parentum, non tamen sine omni consensu.

S. August.

Unde si à me quaeritur, quomodo intelligendus sit D. August. quando alibi saepe videtur requirere consensum parentum; Respondeo absque mora & dubitatione, vel ad licitum Baptismum, vel ad melius esse; sicuti etiam multis in locis exigit fidem parentum; & tamen certum est apud omnes, sine ea, cum sola fide Ecclesiae, Baptismus esse validum & fructuosum.

23.
Augustinus dum requirit consensum parentum ad Baptismum parvulorum, intelligendus est ad licitum, vel ad melius esse.

Noli ergo cogitare, noli dicere, secundum D. August. ad valorem Baptismi adultorum non requiri proprium consensum; vel dicito, ne alienum quidem esse necessarium, quia Ecclesia (ut satis manifestum est ex constitutionibus allegatis) minime offert adultos non consentientes, sed prohibet eos baptizari non tantum hic & nunc, sicut etiam prohibet Baptismum parvulorum sine consensu parentum, sed semper & pro semper. Neque mirabile putes parvulos justificari sine proprio assensu; quia nulli Deus excludat remedium ad salutem, ait Scot. supra: excluderet autem, si exigeret consensum proprium ab his, qui illius incapaces sunt.

24.
Cur Florentinum tradens generalem doctrinam eorum, quae necessaria sunt ad valorem & perfectionem omnium Sacramentorum, non faciat mentionem intentionis suscipientis, sicuti ministrantis? quia videlicet in Baptismo parvulorum, Eucharistia & alijs, quae ab ipsis validè suscipiuntur, non requiritur. Neque hinc bene inferitur: Ergo Baptismus suscipientis.

Vides jam quare Concil. Florentinum in decreto Unionis, tradens generalem doctrinam eorum, quae necessaria sunt ad valorem & perfectionem omnium Sacramentorum, non faciat mentionem intentionis suscipientis, sicuti ministrantis? quia videlicet in Baptismo parvulorum, Eucharistia & alijs, quae ab ipsis validè suscipiuntur, non requiritur.

Neque hinc bene inferitur: Ergo Baptismus suscipientis.

Baptismus
semper ha-
bet easdem
partes es-
senciales

mus non semper habet easdem partes essen-
tiales; nam, ut omittam intentionem mi-
nistri non esse partem essentialem, ut di-
ctum est Sect. 3. conclus. 1. minus inten-
tionem suscipientis; semper equidem re-
quiritur materia, forma, intentio ministri
& consensus suscipientis, si est, vel fuit
capax illius. Quem etiam, si allubescit, in-
telligi ex parte materiae; quippe materia
proxima est ablutio hominis vivi & volen-
tis, si habeat propriam voluntatem, aliàs
non erit materia debita.

Enimverò si in nullo casu ad valorem
Baptismi adultorum requiritur proprius
consensus, actualis vel habitualis, explici-
tus vel implicitus; non possum satis mira-
ri, proprium consensum in omni profus
casu necessarium esse ad eorum justificati-
onem, testimonium perhibente Concil. Tri-
dent. dum inter dispositiones impij ad ju-
stitiam sess. 6. c. 5. enumerat Fidem, Spem,
Charitatem, Pœnitentiam, et denique pro-
positum suscipiendi Baptismum.

Trident.

25.
Non sem-
per est ne-
cessarium
ad validam
Sacramen-
torum sus-
ceptionem
propositum
actuale &
explicitum,

Dubitas autem, an semper sit necessa-
rium propositum actuale & explicitum?
Consule praxim Ecclesiae, quæ (ut liqui-
dò patet ex Concilij Carthag. & Arausi-
cano, ex c. Maiores & Rit. Romano) bap-
tizat, absolvit & inungit dormientes,
amentes, furiosos & similes non compotes
rationis, si antequam dormirent aut in
amentiam &c. incidere, desiderium Sa-
cramenti ostenderint: constat verò apud
omnes, in istis non inveniri nisi consensum
habitualem. Similiter administrat Extre-
mam Unctionem illis, qui oppressi infirmi-
tate verisimiliter perissent (ut loquitur
Rit. supra) quæ petitio verisimilis non po-
test esse, nisi desiderium aliquod implici-
tum, quod includitur in vita Christianæ &
Catholicè transacta per frequentationem
Sacramentorum &c. Quidni includeretur?
Sanè qui catholicè vivit, vult implicitè sibi
administrari communia Sacramenta, tam
necessaria, quàm valde utilia: administrari,
inquam, pro illo articulo, in quo magis ex-
plicita voluntas est impossibilis; quippe qui
vult finem, beatitudinem scilicet æternam
(quæ est finis vitæ Catholicæ) vult etiam
media, quæ omnes boni Catholici ordina-
riè ad finem illum acquirendum solent ad-
hibere.

26.
Ut elegan-
ter tradit
Augustinus
de Catechu-
meno sensu
destitit
to.

Eleganter & appositè D. Aug. lib. 1. de
Adult. conjugijs cap. 26. Catechumenis (in-
quit) in huius vitæ ultimo constituti, si morbo
suo casu aliquo sic oppressi sint, ut quamvis adhuc
vivant, perire sibi tamen Baptismum vel ad in-
terrogata respondere non possint; profit eis quo-
rum in fide Christiana iam nota voluntas est, ut

eo modo baptizentur, quo modo baptizantur
infantes, quorum voluntas nulla adhuc patuit.
Ergo secundum D. August. fides Christiana
na, in qua instruebantur Catechumeni,
erat voluntas implicita Baptismi sufficiens
ad ejus valorem & effectum, esto Baptis-
mi suscipiendi magis expressum desiderium
nunquam Catechumeni habuissent: siqui-
dem comparat illos infantibus, quorum
voluntas adhuc nulla patuit.

Neque timendum est, ne fortè contra-
rium gerant voluntatis arbitrium; nam (ut
loquitur August. supra) Non solum incre-
dibile est, nec in fine vitæ huius baptizari Cate-
chumenum velle; verum etiam voluntas eius
incerta est, multò satius est volenti dare, quàm
volenti negare; ubi velit, an nolit, sic non ap-
paret: ut tamen credibilis sit, eum si possit,
velle se potius fuisse dictum ea Sacramenta
percipere, sine quibus iam credidit non se opor-
tere de corpore exire.

Quam doctrinam ibidem c. 28. exten-
dit ad Catechumenos, qui virulentum conu-
gijs copulati, veriment adulterina consortia, cum
salvos (inquit) corpore in his permanentes non
admitamus ad Baptismum; tamen si desperati
& intra se penitentes iacuerint, nec pro se re-
spondere poterint, baptizandos puto, ut etiam
hoc peccatum cum ceteris lavacro regenerationis
abluatur. Quis enim novit utrum fortassis adul-
terina carnis illecebrâ usque ad Baptismum sta-
tuerant detineri? Et post pauca: Quæ au-
tem Baptismatis, eadem Reconciliationis est cau-
sa, si forte penitentem finiende vitæ periculum
preoccupaverit. Nec ipsos enim ex hac vita
sine artha suæ pacis exire velle, debet mater
Ecclesia.

Hanc æquiparationem miratur Dicastil-
lo disp. 3. n. 320. qui cum alijs multis re-
quirat magis explicitam voluntatem ad Sa-
cramentum Pœnitentiæ. Verumtamen si
est sententia D. August. (ut ipse fatetur) reconcili-
tationem inter-
Baptisma &
reconcili-
tationem inter-
Dicastil-
lo.
27.
Immensè
æquipar-
ationem
Aug. inter
Baptisma &
reconcili-
tationem inter-
Dicastil-
lo.
28.
Cristiani
p. 24.

Hanc æquiparationem miratur Dicastil-
lo disp. 3. n. 320. qui cum alijs multis re-
quirat magis explicitam voluntatem ad Sa-
cramentum Pœnitentiæ. Verumtamen si
est sententia D. August. (ut ipse fatetur) reconcili-
tationem inter-
Baptisma &
reconcili-
tationem inter-
Dicastil-
lo.
27.
Immensè
æquipar-
ationem
Aug. inter
Baptisma &
reconcili-
tationem inter-
Dicastil-
lo.
28.
Cristiani
p. 24.

Quæ autem Baptismatis & Pœnitentiæ,
similis

Qua Bap-
tismatis &
reconcilia-
tionis, simi-
lis est causa
Confirmati-
onis, Eu-
charistiae &
Extremae
Unctionis.

similis est causa Confirmationis, Eucharistiae, & Extremae Unctionis. Enimvero qui Catholicè vivit (ut superius annotavi) vult implicite sibi administrari communia Sacramenta, tum necessaria, tum valde utilia; administrari, inquam, pro illo articulo, in quo magis explicita voluntas est impossibilis: quippe qui vult finem, beatitudinem scilicet aeternam (quae est finis vitae Catholicae) vult etiam media, quae omnes boni Catholici ad illum finem acquirendum ordinariè solent adhibere. Igitur haec implicita voluntas sufficit, ut illa Sacramenta validè & licitè administrantur, nisi aliquid aliud obstat, v. g. carentia dispositionis necessariae ad effectum gratiae, puta cum quis in ipso actu peccati ita subito destituitur sensibus & usu rationis, ut humanitè impossibile sit eum doluisse vel dolere de peccato.

Contrarium praesumendum est juxta August. supra, quando aliquandiu post peccatum usus est ratione; quamvis & tunc nullum habeamus fundamentum positivum, & saepe graves sint conjecturae in oppositum: equidem, quia fortè sunt attriti, juventur quantum possunt.

29. Affirmat Dicastillo contritionem vel attritionem esse implicitam petitionem Baptismi.

Peter aliquis, an ergo vera contritio vel attritio sit implicita voluntas seu petitio Baptismi; & per consequens an Judaeus vel Gentilis ita dispositus, in necessitate possit & debeat baptizari? Affirmat Dicastillo num. 317. & 326. Ratio: quia attritio & contritio includunt propositum servandi omnia mandata divina, inter quae unum est de suscipiendo Baptismo.

Negat Lugogo, requirens voluntatem magis specialem.

Lugo disp. 9. n. 129. putat requiri voluntatem magis specialem. Fundamentum accipit ex Suario disput. 14. sect. 2. post medium; quia Baptismus est janua ad Ecclesiam, & in ea fit prima solennis professio fidei, & legis Christi. Quam rationem (inquit) possumus amplius explicare, & simul ostendere differentiam à voluntate illa generali, quam aliquis habet eo ipso quod est Catholicus, & diximus sufficere ad suscipiendam postea validè Extremam Unctionem, & cum fructu Eucharistiam. Nam ille volendo in religione Catholica vivere & mori, vult more Catholicorum gubernari, & eorum ritus recipere. Qui autem Judaeus erat, profitebatur quidem Judaismum, & juxta illius regulas & ritus vivere ac gubernari volebat, quia illam religionem jam examinaverat, & securè se illius legibus committere: nihil autem cogitaverat de lege Evangelica; & ideo non proponebat aut volebat uti ejus ritibus

& legibus; quamvis in communi propositum habebat servandi omnia praeccepta Dei, & per consequens implicitum suscipiendi Baptismum Christi, si esset praecceptum illius: hoc tamen debebat intelligi, praevio debito examine de veritate Evangelij, sine quo examine non poterat obligari ad recipiendum.

Confirmatur à simili: Sic Gentilis, qui diceret: Ego volo audire Catechismum; & postea si convictus fuero, & placuerit mihi fides Christiana, baptizabor; hic (inquam) non censetur Catechumenus, nec baptizaretur ex vi solius hujus voluntatis, quia nondum habuit voluntatem absolutam. Valeret tamen baptismus, si aliquis religionem Christianam corde amplexus esset, licet nihil de Baptismo aut ejus necessitate audivisset; quia voluit absolutè hanc religionem amplecti, ejusque ritibus, quicumque illi essent, gubernari. Haec ille; sed refutantur à Dicastillone n. 323. & sequentibus.

30.

Meo judicio res ista parva est considerationis in ordine ad praxim. Quotus enim quisque invenietur hodie Judaeus vel Gentilis, de quo possum prudenter praesumere, ipsum habere veram attritionem vel contritionem? Certè illa praesumptio adhuc satis infundata est in Catechumeno aut Catholico peccatore, qui subito incidit in amentiam aut lethalem infirmitatem; & in his dumtaxat, ab August. supra, permittitur. Ergo saltem illicitè talis Judaeus vel Gentilis baptizabitur. An autem validè, ex hypothesi quod verè attritus sit, malo affirmare cum Dicastillone, quam negare cum Lugone.

Supponit verè attritionem in Judaeo, magis placet sententia Dicastilloni.

Ad rationem autem ipsius Respondeo, hujusmodi Judaeum vel Gentilem verè attritum, velle profiteri omnem religionem & fidem, adeoque ritibus & legibus illius gubernari, ad quam ex jure divino in actu primo obligatur, quamvis propter ignorantiam invincibilem hinc & nunc excusetur à peccato; sicuti eo ipso censetur velle observare omnia praeccepta naturalia, etiam illa, quae propter ignorantiam invincibilem de facto transgreditur sine formali peccato. Ingressus autem Ecclesiam, & solemniter profiteatur fidem, quemadmodum infantes, ut supra dicit August. quorum voluntas nulla adhuc patuit.

31.

Ad simile dico, dissimilitudinem esse, quod attritio, etiam illius, qui nunquam aliquid audivit de fide Catholica, sit absoluta voluntas profitendi veram fidem, sive placeat, sive displiceat. At verò

E c volitio.

volitionem conditionatam, quam ipse ponit: *Si convictus fuero & placuerit mihi fides Christiana, baptizabor*; quis ambigat esse positivam infidelitatem? Ac si diceret: *Credam & baptizabor, si convictus fuero & placuerit*: Ubi ergo obligatio fidei & Baptismi? ubi auctoritas & revelatio divina? Profecto Gentilis ille non est paratus credere auctoritati & revelationi divinæ; sed assentiri rationibus & argumentis adducendis; non est paratus suscipere Baptismum, ut impleat voluntatem divinam, sed ut satisfaciatur suo beneplacito. Quomodo ergo vi solius hujus voluntatis baptizaretur?

Liceat hinc mihi usurpare illud Apostoli 2. Cor. 6. vers. 14. 15. & 16. *Quæ enim participatio iustitiæ cum iniquitate? Aut quæ societas luci ad tenebras? Quæ autem conventio Christi ad Belial? Aut quæ pars fidei cum infidelibus? Qui autem consensus templo Dei cum idolis? Vos enim estis templum Dei vivi, per contritionem inhabitantis; per attritionem verò moventis, quæ Judæus atque Gentilis adjutus, viam sibi ad justitiam parat in Sacramento Baptismi impetrandam.*

Profecto non apparet, quid ampliùs habeat voluntas suscipiendi ritus Catholicos, ut eo ipso censeatur in ea includi voluntas suscipiendi Confirmationem, Eucharistiam & Extremam Unctionem; præsertim supposita earum ignorantia, quàm voluntas implendi omnia præcepta, ut eo ipso censeatur in hac adesse voluntas suscipiendi Baptismum; cum non minus computetur Baptismus inter præcepta, quàm Eucharistia, Extrema Unctio aut Confirmatio inter ritus Catholicos.

32. Petes iterum: quid si suscipiens ore dissentiat, & corde consentiat? Respondeo: valent Baptismus, Confirmatio, Extrema Unctio & Ordo, si ministrans, cogitans fortè internum consensum adesse, velit facere totum quod potest, sicuti valerent cum falsa opinione iterationis, & cum ficto dissensu ministri. Ratio in promptu est: quia cum illa falsa opinione & ficto dissensu sive suscipientis, sive ministrantis, stat tota essentia istorum Sacramentorum, ut consideranti facile patet.

An autem similiter validè absolveretur pœnitens, qui haberet meram internam voluntatem consentendi, libentiùs discō, quàm dico, ne audeam docere, quod nescio: hoc scio, actus pœnitentis esse quasi materiam hujus Sacramenti; inter illos autem secundum locum obtinet Confessio oris, quæ est accusatio sui ipsius, seu

narratio peccatorum directæ ad Sacerdotem animo obtinendi absolutionem. Et quomodo possunt narrari peccata homini sine signo sensibili? Quomodo verò narratio potest esse directæ ad Sacerdotem, aut Sacerdos ex illa moveri tanquam judex ad instantiam partis implorantis ejus officium, ad dandam absolutionem, nisi saltem sub dubio ab ipso cognoscatur? Certè absolutio judicis non determinat materiam sibi omninò incognitam.

Audio Averlam de Pœnitentiâ quæst. 10. sect. 18. in fine sic argumentantem: Si quis solitarius existens, repentino casu oppressus; & ex desiderio suæ salutis confessionem inclamet, & alius fortè pertransiens eum audiat, idque nuntiet Sacerdoti, poterit sanè absolvi; ergo etiam in casu, quo nullus audire vel nuntiare poterit, si dubitari possit illum edidisse aliquod signum (locus dubitandi aderit, quando cumque non constet oppositum) impertienda ei erit sub conditione absolutio. Quando enim non potest haberi materia certa Sacramenti, licitum est in necessitate uti dubiâ: Confessionem autem illam esse dubiam; probat; quia si moribundus eo modo, quo potuit, confessionem petiit, jam adhibuit ex parte suâ materiam necessariam se aliquo modo accusando, & officium judicis implorando, & ad hoc sacrum tribunal confugiendo; & ideo cum hoc dubio materia poterit adhiberi absolutioni forma. Ita hic Auctor.

Ejusdem videtur fuisse sententiæ Marchantius, qui prima parte Tribunalis sacramentalis Tract. 4. quæst. 3. dub. 7. in favorem animarum docet, quod, quando peccator Catholicus ita opprimitur, ut nullum appareat signum Pœnitentiæ, aut desideratæ sive postulatæ confessionis, nihilominus possit sub conditione absolvi, sive absolvendum esse. Etsi namque in tali peccatore sic oppresso nullum mihi signum appareat, quod materiam Confessionis faciat mihi sensibiliter præsentem in ordine ad absolutionem, nec mihi proinde certò constet peccatorem sic obmutescentem de peccatis aut salute cogitare; imò nec appareat eum ratione utri potest tamen fieri, ut non tantùm intus de peccatis doleat, confiterique desideret, sed etiam aliqua signa edat per se sensibilia, etsi mihi incognita, ut sunt suspiria, gemitus, aspirationes, oculorum fixi intuitus aut alij in corpore motus, qui etsi doloris corporalis, aut naturæ patientis sint ordinariè signa; nihilominus ab ipso peccatore quandoque ordinantur ut internæ Pœni-

An similiter validè absolveretur pœnitens, qui haberet meram internam voluntatem consentendi.

Poenitentiae nutus. Unde absolvendo eum sub conditione, & muneri & charitati in hac extrema necessitate satisfacio, & conditio omnem irreverentiam & defectum, qui subesse posset, tollit; & in anxietate tanta animam Deo commendo intentione communi ministris Ecclesiae, quae (ut supra dicebat D. Augustinus) Nullum ex hac vita sine artha suae pacis exire velle debet. Haec tamen Marchantius.

Porro quid dicendum foret, si nulla signa per se sensibilia edidisset, non determinat; nec ego hic determino, quia est alterius loci: sed progredior ad tertiam petitionem, quae est talis:

34. In ministrante potius requiritur intentio, quam in suscipiente.

Quare in ministrante potius requiritur intentio virtualis, quam in suscipiente? Respondeo: quia minister operatur nomine Christi, hoc est, voluntas eius est principium physicum effectivum humano modo actionis conferendi Sacramentum, à Christo institutum; suscipiens autem se habet merè passivè, adeoque solum debet esse subiectum capax, quod in adultis abundè fit per intentionem habitualem, ratione cuius dicuntur moraliter velle illud Sacramentum. Ceteroquin si par, & pari ratione in suscipiente & ministrante requireretur intentio, non possent ulla Sacramenta conferri parvulis intentionis incapacibus: sicut parvuli defectu intentionis nullum possunt Sacramentum conficere sive ministrare.

35. Utrum valide suscipiatur Sacramentum, qui se sponte inebriat, et credens se ebrium ordinandum &c.

Equidem relinquatur parvus scrupulus; quæro, inquam, si quis credens se ebrium baptizandum aut ordinandum, sponte se inebriaret, an validè susciperet Sacramentum? Pro parte affirmativa ratio esse potest, quia prævidens in ebrietate homicidium, censetur moraliter illud velle. In contrarium allegatur, quia cum huiusmodi voluntate interpretativa sive indirecta, & in causa, consistit expressa voluntas non suscipiendi Sacramentum: ergo talis non potest ullo modo dici voluisse suscipere Sacramentum, nisi id alio actu ante ebrietatem aliquando desideravit. Ita Regius quæst. 64. art. 8. num. 106. declarans in simili: quia (inquit) liberè aliquid faciens, ex quo videt aliud per accidens secuturum, non censetur velle hunc effectum, nisi teneatur eum vitare; v. g. mulier cum moderato ornatu prodiens ob justam causam in publicum, etsi sciat ex suo aspectu in genere aliquem excitandum ad peccatum, nullo tamen modo censetur huius peccatum velle. Quod si tamen ea essent circum-

stantiae, ob quas teneretur vitare publicum, ne talis ejus occasione peccaret, atque hoc ipsa sciret; egrediens in publicum censetur ejus peccatum velle.

Quare etsi huiusmodi externa susceptio Sacramenti possit tali dici voluntaria in causa, quatenus continet quamdam irreverentiam erga Sacramentum, quam ipse tenebatur vitare; non tamen quatenus est quaedam suscipientis consecratio, & consequenter quatenus habet rationem Sacramenti, quia ut sic vitari non debuit, sed potius suscipi, non quidem in tali statu, sed à legitime disposito; nec talis potest dici voluisse verè consecrari, sive Sacramentum suscipere (cum potuerit absolute habere voluntatem contrariam) nisi id expressè aliquà voluntate intenderit: quo casu validè Sacramentum susciperet, quia hæc voluntas habitualiter permaneret. Hucusque Coninck. Quem sequitur Dicastillo supra numero 329. utens eodem simili & ipsdem ferè verbis: simili (inquam) mulieris in publicum prodeuntis.

Reglum sequitur Dicastillo ut eodem simili.

Simile profectò muliebre, varium utique & inconstans: quia multi viri docti censent, in utroque casu peccatum esse volitum, scilicet permissivè; potuit namque mulier impedire illud, & non impedivit. Quæris fortasse, quare ergo magis peccet hæc, quam ibi? Respondent facillimè, quia una permissio est prohibita per legem charitatis, altera minimè.

36. Ad quod respondetur.

Præterea sic arguuntur: esto requiratur præceptum omittendi, ut effectus per accidens secutus ex mea actione sit voluntarius in causa; nonne prohibita est ebrietas? nonne prohibita est susceptio Baptismi in ebrietate? Cur ergo pravisa minus erit voluntaria in causa, quam v. g. rebaptizatio? Respondes, quia rebaptizatio illicita est etiam extra ebrietatem; baptizatio autem totam suam malitiam accepit ab ipsa ebrietate, per quam indisponitur suscipiens ad effectum; ac proinde baptizatio quatenus habet rationem Sacramenti, non est prohibita, & per consequens non est voluntaria in causa, sed sola baptizatio in malo statu.

Rectè respondisti. Sed interrogo adhuc unum verbum: Baptizatio in malo statu voluntaria in causa, quare non valet? Nonne valet baptizatio in malo statu in se voluntaria? Cur ergo etiam non valet voluntaria in sua causa? Igitur aliunde probandum est Baptismum prævisum & susceptum in ebrietate seu malo

37.

statu non valere, quàm ex defectu voluntarij in causa.

Probatur (inquis) ex cap. *Maiores* de Baptismo, in quo Innoc. III. ad validum Baptismum requirit ante somnum & amentiam, per consequens etiam ante ebrietatem, propositum baptizandi, ibi: *Dormientes autem & amentes &c. Secus autem, si prius Catechumeni extitissent, & habuissent propositum baptizandi.*

38. Nec obstat, quòd Ecclesia ad Sacramentum Extremæ Unctionis non requirat nisi verisimilem petitionem (ut supra vidimus) loquitur enim de petitione expressa; supponit namque voluntatem implicitam in vita Catholicè acta; jam autem illa inebriatio neque est petitio expressa, neque implicita Sacramenti, ut per se patet. Ergo nisi præcesserit alia explicita vel implicita voluntas, invalidum erit tale Sacramentum defectu consensûs suscipientis.

39. Non gravetur Lector, si adhuc unam proposituro questionem. Homini dormienti legitime disposito casu vel scienter administratur sacra hostia. Item homo vigilans legitime dispositus casu comedit hostiam consecratam, nunquid recipiet fructum Sacramenti? Ratio negandi est, quòd homo Christianus ex vi generalis voluntatis, quæ includitur in vita Catholica, vult quidem sumere Sacramenta, sed more Christiano; quando scilicet debito tempore Christianis dari solent. Sicut etiam Ordo esset invalidus, qui homini dormienti daretur; vel ei, qui post usum rationis in amentiam incidit; quia nimirum voluntas generalis accipiendi Sacramenta solum se extendit ad Sacramenta, quæ communiter Christianis dari solent tanquam remedia communia.

40. Sed dicet aliquis: Etsi non habeat talem voluntatem absolutam, cur non conditionatam, ut casu quo tale quid fieret, proficit ei modo meliori quo potest? Deinde non est mos Christianis, dare Eucharistiam infirmis delirantibus cum periculo irreverentiæ, & tamen fructificabit si præter morem detur. Tertio Catechumenus, qui ante somnum Baptismum petijt, valide in somno baptizatur ex c. *Maiores*, & tamen non est mos Christianis baptizare dormientes, imò Ecclesia in Rituali Romano expressè prohibet, ut supra vidimus. Adde ignaros sumere verum Sacramentum; ergo accipiunt gratiam: secus est in alijs Sacramentis, ad quorum confectionem (nam fiunt dum applicantur) debet adesse voluntas saltem habitualis adulti; aliud videtur, dum jam confectum solum est applicandum.

Contra: ultima obiectio petit principium. Enimverò quòd alia Sacramenta fiant dum applicantur, solum probat majorem intentionem requiri in ministro; ipse quippe est, qui facit applicando, suscipiens autem non magis concurret ad collationem. v.g. Baptismi, quàm communicans ad collationem Eucharistiæ, aut etiam ad accipiendum fructum Eucharistiæ: sicut enim Baptismus non potest esse validus, nisi subjectum sit homo vivens non baptizatus &c. ita etiam Eucharistia non fructificat, nisi in homine viatore &c. Quæstio itaque manet, cur consensus habitualis sit necessaria dispositio magis ex parte subjecti Baptismi, quàm ex parte subjecti Eucharistiæ? De qua redibit sermo in materia de Eucharistia.

Videamus modò, si alijs objectionibus possit satisfieri. Ad primam itaque, tamen ante somnum habuisset homo voluntatem accipiendi fructum, etiam ex comestione casuali Eucharistiæ, quæ in somno contingeret, videri adhuc alicui posset, non accepturum effectum Sacramenti; quia non sufficit voluntas illa, ut comestio casualis postea secuta sit voluntaria vel saltem in causa. Patet: quia voluntarium est, quod procedit à voluntate; illa autem comestio nullo modo procedit ab illa voluntate præterita.

Mihi tamen verius apparet, quòd posset tunc habere effectum ex vi illius voluntatis præcedentis, habitualiter permanentis; licet enim in illis circumstantijs susceptio Sacramenti adhuc non sit voluntaria per modum effectûs; est tamen voluntaria per modum objecti, hoc est, volita, si non absolute & in se, saltem in suo effectû, imò & in se, casu quo ita applicaretur: quod etiam in alijs Sacramentis, quæ pendent ab intentione accipientis quoad substantiam suam, manifestè cognoscitur sufficere. Valet quippe Baptismus collatus ab illo, qui nullo modo cognovit desiderium suscipientis; vel si sciat, non movetur ab illo.

Et esto moveatur, neque tunc ministratio Sacramenti vel Sacramentum erit voluntarium suscipienti per modum effectûs, sed solum volitum per modum objecti; quia ipse non efficit Sacramentum, sed suscipit etiam validè in amentia vel somno, quando nulla adest voluntas, quæ physice possit influere in illam susceptio-nem, minùs in ipsum Sacramentum, quod per modum effectûs pendet à sola voluntate ministri; quæ etiam ideò (ut supra diximus) ad minus debet esse virtualis & quia Sacramentum non debet esse voluntarium

41. Responsio ad ultimam Objectionem.

41. Responsio ad ultimam Objectionem.

Vultis rite accipi-
tur habitum esse
atum Sacramenti
nem illi-
tum, qui
ante somnum
habetur vel
luntatem
accipiendi
fructum,
etiam ex
comestione
casuali, pro
charisma.

Secl. 8. De Suscipiente Sacrament. Concl. 2. 221

rarium suscipienti per modum effectus, sed solum per modum objecti, sive voluntum; hinc in ipso sufficit voluntas præterita non retractata, hoc est, habitualis.

Cardo igitur controversiæ est, an in generali voluntate Catholicè vivendi & moriendi subintelligatur voluntas accipiendi Sacramentum & fructum ejus, quotiescumque applicabitur sive licitè sive illicitè? Et certè qui affirmaret, difficulter convinceretur: enim verò apparet unumquemque sic esse constitutum, ut si interrogaretur, an ex Sacramento casuali velit habere fructum; similiter an desideret accipere Sacramentum, quod illicitè ex parte ministri confertur, responderet utique, omnimodè se id optare; nam hoc meliùs est & ipsi & Sacramento, quod aliàs frustraretur suo effectu; præsertim, quando ex Sacramento suscipiens non contrahit aliquam specialem juris positivi obligationem.

Quod ultimum addo, propter Sacramenta Ordinis & Matrimonij, ad quæ nullo modo se extendit illa generalis voluntas ob statûs mutationem, ac gravissima onera ipsis annexa. Unde non rectè argumentatur quidam à Sacramento Ordinis ad Eucharistiam, utpote ex cujus fructuosa sumptione nullum omninò sequitur incommodum, & quæ in utilitatem solius recipientis confertur; cum tamen Ordinatio magis respiciat utilitatem Ecclesiæ seu aliorum, quàm propriam ipsius ordinati. Ideoque communis sententia requirit in suscipiente Ordinem & Matrimonium ad minus expressam voluntatem præteritam non retractatam.

Pergo ad secundam objectionem, quæ videtur peremptoria, nisi fortè disparitas sit, quòd Ecclesia solet Eucharistiam quoad substantiam dare infirmo deliranti; quamvis non cum modo irreverentiæ vel per ministrum indignum; & tamen quis dubitet, quin accipiet fructum à quocumque ministro præbeatur? Consentit ergo infirmus per generalem voluntatem in omnia Sacramenta, quæ solent similibus administrari, non curando de modo, quo licitè vel illicitè per accidens ministrantur. Jam autem Ecclesia nullatenus consuevit dare hostiam consecratam instar panis communis, aut eam extra necessitatem ori dormientis immittere.

Ad tertiam objectionem respondetur: quid mirum si valeat ille Baptismus, quem præcessit explicita petitio? Porro in casu proposito sumptionem Eucharistiæ nulla præcessit explicita voluntas accipiendi Eucharistiam, sive percipiendi fructum ejus.

Sed nunquid (interrogat quispiam) ad valorem Baptismatis præter statum Catechumeni requiritur aliud expressum propositum baptizandi? Possit alicui videri quòd sic, propter obligationes jure divino consequentes, observantiam scilicet universæ legis Christi, ad quam baptizatus cogendus est. Et confirmatur ex verbis Innoc. III. cap. *Maiores* de Baptis. *Secus autem, si prius Catechumeni existissent, & habuissent propositum baptizandi.* Interim communis sententia propter obligationem juris divini suscipiendi Baptismum putat sufficere statum Catechumeni absque alio expresso proposito baptizandi. Ad verba Innocentij respondet, intelligenda esse de proposito per se connexo & quasi incluso isti statui, qui est quædam dispositio seu via ad Baptismum suscipiendum.

Et secundùm hanc sententiam existit imò (salvo meliori) Catechumenum legitime dispositum absque alio expresso proposito baptizandi validè & fructuosè baptizari in somno vel amentia (nisi ante somnum vel amentiam habuisset voluntatem contrariam) etiam extra necessitatis articulum, in quo equidem solo Ecclesia talem consuevit baptizare. Ratio mea est: quia tamen simpliciter & absolute nolit suscipere Baptismum contra ordinationem Dei vel Ecclesiæ, conditionatè tamen vult, ut valeat potius, quàm pereat, si per accidens aliter conferatur.

Consimiliter videtur posse dici quemlibet Christianum simpliciter quidem & absolute nolle ut sibi administrantur Sacramenta contra modum & ordinem debitum ex lege Dei vel Ecclesiæ; conditionatè tamen velle, ut si per accidens casu vel ex malitia aliter conferantur, & sint ex illis, quæ communiter omnibus ministrantur; ut, inquam; potius valeant & fructificent, quàm pereant, secundùm jura in fine præcedentis Sectionis citata, quæ in ambiguis orationibus id docent accipiendum, quòd res, de qua agitur, magis valeat, quàm pereat. Cum ergo hinc saltem dubia sit intentio suscipientis, commodissimum est id accipi, quo Sacramentum, de quo agitur, magis valeat, quàm pereat.

Accedit probabile esse, hominem eò ipso, quòd justus est, sufficienter acceptare mortem à Tyranno in somno illatam, ut sit & habeatur pro vero Martyre, cum tamen Martyrium definiatur: voluntaria perpessio mortis in odium Christi illatæ. Quidni ergo vita Catholica præcisè quæ talis, sit voluntaria acceptio Eucharistiæ, quæ dormienti, amenti vel ignoranti ministratur?

Ee 3

nistratur?

43. Difficulter convinceretur, qui assereret in generali voluntate Catholicè vivendi & moriendi, subintelligi voluntatem accipiendi Sacramentum, quotiescumque applicabitur.

Maximè, si ex susceptione non sequatur specialis obligatio juris positivi.

Non rectè argumentatur quidam à Sacramento Ordinis ad Eucharistiam.

44. Responso ad secundam objectionem.

45. Responso ad tertiam objectionem.

Catechumenus, validè & fructuosè baptizatur in somno, etiam extra articulum necessitatis.

An idem dici possit de alijs Sacramentis respectu Christiani.

nistratur? Elige quod vis, propter tuum sentire nihil plus aut minus recipies.

46. Restat, ut aliquid dicamus de Sacramento Matrimonij: ad quod imprimis requiritur consensus aliquis externus tam suscipientis, quam ministrantis, si non in ipsum Sacramentum, saltem in obligationem. *Causa efficiens Matrimonij* (inquit Florent. in decreto Unionis) regulariter est *mutuus consensus per verba de presenti expressus*. Cæteroquin, quomodo esset verum Sacramentum & verus contractus, si solo consensu interno posset perfici? Nam & Sacramentum & contractus ex natura sua sunt actiones sensibiles.

47. Secundo non valet consensus coactus, validus equidem in alijs omnibus Sacramentis, ut communiter DD. colligunt ex c. *Maiores*, ubi id expressè decernitur de Sacramento Baptismi hisce verbis: *Propter quod inter invitum & invitum, coactum & coactum alij non absurde distinguunt; quod is, qui terroribus atque supplicijs violenter attrahitur, & ne detrimentum incurrat, Baptismi suscipit Sacramentum, talis... characterem suscipit Christianitatis impressum, & ipse tanquam conditionaliter volens, licet absolute non velit, cogendus est ad observantiam fidei Christianæ. In quo casu (prosequitur Pontifex) debet intelligi decretum Concilij Toletani 4. c. 56. & habetur c. de Judæis dist. 45. ubi dicitur: quod qui iam pridem ad Christianitatem coacti sunt, sicut factum est temporibus religiosissimi Principis Sishbuti, quia iam constat eos Sacramentis divinis associatos, & Baptismi gratiam suscepisse, & chrisimate unctos esse, & corporis Domini exitisse participes, oportet etiam ut fidem, quam necessitate susceperunt, tenere cogantur.*

Et quamvis fortassis hæc verba explicari possent de judicio dumtaxat Ecclesiæ, seu foro externo (ut supra insinuavi) tamen communis sensus DD. qui in his rebus, quæ pendent à voluntate Dei, maxime valet, semper intellexit etiam de judicio Dei, seu foro interno. Potro ab hac communi regula excipitur Matrimonium ob speciales rationes, & jura contrarium statuentia, proprio loco alleganda.

48. Terriò uterque conjux est minister Sacramenti Matrimonij, & in utroque requiritur intentio saltem virtualis, veluti in ministris aliorum Sacramentorum, quæ fit causa exprimendi consensum. Quia verò conjuges non solum sunt ministri, sed etiam recipiunt Sacramentum, dubitari potest, an prout recipiunt, sufficiat illis voluntas habitualis. Ad quod

Respondeo: potest perfici Matrimo-

nium tam in ratione Sacramenti, quam in ratione contractus, quando conjuges vel dormiunt, vel nihil cogitant de Matrimonio. v. g. quando contrahunt per procuratores; ergo tunc conjuges recipiunt illud Sacramentum absque aliqua actuali voluntate recipiendi, nec solum recipiunt, sed etiam ministrant.

Si inferas: ergo cum sola voluntate habituali. Respondent aliqui negando cõsequentiam: nam manet voluntas præterita in aliquo suo effectu, id est, voluntas præterita est causa, quare hic & nunc Sacramentum perficitur: non enim procurator confentiret, nisi antea principalis consensisset, & valor consensus procuratoris totaliter pendet à voluntate principalis non revocata.

Idem serè cernitur in Matrimonio inito sub conditione de futuro, quod conditione impletâ perficitur sine novo consensu conjugum: quamquam enim voluntas præterita non sit causa, quare conditio impletur; equidem est causa, quod impletâ conditione consensus conditionatus transeat in absolutum, five quod conditio impleta faciat transire consensum conditionatum in absolutum; adeoque bene dicitur consensus conjugum præteritus virtualiter permanere in illa conditione. Si autem quispiam malit illam intentionem vocare habitualem, per me licet, dummodo concedat illam sufficere in hoc contractu Sacramentali, sicuti sufficit ad valorem aliorum contractuum.

Hucusque de necessitate consensus, non in externam actionem tantum, sed in ipsum Sacramentum, hoc est (ut explicat Scotus 4. dist. 4. q. 4. n. 4.) in actionem externam eo modo, quo illam intendit facere Ecclesia.

Sed nunquid valet consensus illicitus? *Multa fieri prohibentur* (scribit Innoc. III. Pisano Archiepiscopo) *quæ si facta fuerint, obtinent roboris firmitatem*. Et D. Aug. lib. 2. contra litteras Petiliani Donatistæ c. 35. *Cum vobis* (inquit) *fuèrit manifestatum, nec illum qui ministravit, nec illum qui accepit Baptismum, puram habuisse conscientiam, deinde baptizandum esse censueris? Nequaquam hoc diciturus, nequaquam salvus es; Baptismi ergo puritas, id est validitas, à puritate vel immunitate conscientie siue dantis, siue accipientis, omnino distincta est.*

Si autem rursus à me queritur: Et quis consentit illicitè? Respondeo Primò: